

شۆرش بۇ سەربەخۆی كوردستان،

يا شانۆگەرى حيزبى كۆمۇنىستى كرىكارى ئىران و ئىراق ؟

ئەم نووسراوه له مانگی ئاب <ئاگوستى> سالى ۲۰۰۰دا له ژماره ۲۲۲۹ى كوردستانى نوئى له كوردستان چاپ كراوه . به هۆى ههه و مهرجى تايبه تى ئەمرۆى كوردستان پىم باشه دووباره بلاو بىته وه .

*

سالى ۱۹۸۲ چەن فارسىك كه خۆيان به رابهرى چىنى كرىكارانى ئىران له لاي > كۆمه لهى زهحمه تكىشانی كوردستانى ئىران < دابوو هه له م، له كوردستانه وه حيزبى كۆمۇنىستى ئىرانىان به يارمه تى كۆمه له پىك هینا، و رىكخراوهى كوردستانى هه مان حيزبىان بۇ كوردستان دروست كرد، ههروه ها به رنامهى خودمختارى بۇ كوردستان له لايەن ئەم حيزبه وه په سه ند كرا .

ئەندامانى دهفتهر سياسى ئەو حيزبه له سالى ۱۹۹۱دا له و حيزبهى كه خۆيان دروستيان كردبوو چوونه دەر وه، پاشان حيزبى كۆمۇنىستى كرىكارى ئىرانىان له سوید دامه زراند .

له ۱۹۹۳/۷/۲۱دا ئەمجد غه فور - رىبوار ئەحمەد - تاهير هه سه ن له كورده كانى سلیمانى... كوتيان: } (له دريژهى هه ولوته قالاى كۆمۇنىسته كانى ئىراق و هه لسورپاوان و رابه رانى كرىكارى بۇ پىكهینانى حيزبى كۆمۇنىستى كرىكارى ئىراق، ژماره يهك له هه لسورپاوانى بزووتنه وهى سۆشیا لىزمى كرىكارانى ئىراق داوايان له ئیمه كردوو ه ئەم حيزبه پىك بهینين). > به يانیه ی راگه ياندنى پىكهینانى حيزبى كۆمۇنىستى كرىكارى ئىراق. ئەنترناسیۆنال ژماره ۷ } .

پاش ۱۷ مانگ له ۹۴/۱۲/۳ له پلۆنۆمى دووه مده به م جوړه كارنامهى حكع ئەخه نه روو:

{ حيزب له م قوناغه دا نه يتوانيوه وهك حيزبىكى يه كپارچه له مهيدانى سياسى ئىراقدا هه لسورپى و به گيرو گرفته كانى جولانه وه كهى خۆى وه لام باته وه له گو تايى پلۆنۆمدا دوو كهس به ناوه كانى < كورش موده رسى > و < رهحمان حسين زاده > له هاوريانى حيزبى كۆمۇنىستى كرىكارى ئىران به كۆمىتهى ناوه ندی زياد كرا .
نهنترناسیۆنالی ژماره ۱۸ } .

جینگەى سەرسورمانە ھەر لە دووھەمىن پلۆنۆمداءو، لە ھەرپەتى لاوى < حككع > دا باسى لاوازى خۆيان ئەكەن، لەوھىش سەيرتر ئەوھىە لەناو ئىراقىكى ۳۰ ملىونىدا كە رايانسپاردوون بۆ پىكھىنانى حككع كەس نىيە بىتە حىزبەكەيانەو و يارمەتيان بدات بۆ راپەراندنى ئەو پرۆژەى كە كرىكارانى كۆمۆنىست خستوويانەتە ئەستويانەو، بۆيە بەناچار ئەكەوھنە رابەر قەرز كردن لە حىزبى كۆمۆنىستى كرىكارى ئىران! راستى مرۆف ناتوانىت لە خۆى بپرسىت و بلىت ئەم حىزبە، حىزبىكى راستەقىنەيە، يان حىزبىكى دەسكردە!

ھەر دوو حىزبى (حككا - حككع) خودمختارى و فيدرالىزم رەد دەكەنەو، سەبارەت بە كوردستانى ئىران و ئىراق باسى ديارى كردنى چارەنووس ئەكەن لە رىگاي رفراندۆمەو، تەنانەت باسى سەربەخۆى كوردستانى ئىراق ئەكەن.

خواستى سەربەخۆى كوردستان، چ وەك يەكپارچە و چ بەشيوەى چەن پارچەيى كاريكى پىروژە و مافى گەلى كوردە، بە بى ئەو كىشەى كوردستان ناگاتە ئەنجام! بەلام با بە پىي بەلگەكانى حككا و حككع برۆينە ناخى ئەم پرۆژەو و بزاني نائىندەى كوردستان بە كوئ ئەگات.

مەسەلەى سەربەخۆى كوردستانى ئىراق بە پىي بەرنامەى حككع

حىزب چىيە؟ حىزب كەرەسەيەكە بۆ پىش بردنى ئەمانجىكى سياسى ديارىكراو، ھەر حىزبىك ئەندام و لايەنگرانى خۆى بۆ ئەو ئامانجە پەرورەدە ئەكات!
ئامانجى حككع بە پىي ناوھكەى و ئەو ئەركەى كە كۆمۆنىستەكانى ئىراق پىيان سپاردوون، رابەرايەتى كردنى بزوتنەوھى كرىكارانى ئىراق بە كورد - ەرەب....
لە سەراسەرى ئىراقدا. ئەم حىزبە ئەبى كرىكارانى ئىراق بە تىئورى (وھدە عمل = يەكەتى كرىكارانى ئىراق پەرورەدە بكات. ئايا ئەگەر كوردستانى ئىراق لە ئىراق جيا بىتەو، ئەو پىچەوانەى ئەو ئەركە نىيە كە كۆمۆنىستەكانى ئىراق پىيان سپاردوون؟ ھەرۆھا ئەگەر كوردستان لە ئىراق جيا بىتەو، ئەم رابەرە كوردانە كە ئەركى رابەرايەتى كردنى حككع يان لە ئەستۆدايە، لە كام ناوچە ئەمىنەو، لە كوردستان، يان لە ئىراق؟ ئەگەر لە كوردستان بمىنەو، ئەو كرىكارانى ئىراق بى رابەر ئەبن، ئەگەر بۆ ئىراقىش برۆن كرىكارانى كوردستان چارەيان چىيە؟

لێرەدا پێویستە ئەم پرسیارەیان ئاراستە بکەین: کام موسولمان ھەبە لە دنیادا بە موسولمانیتەر بلیت: تۆ لە دینی ئیسلام وەرگەرێ. کام مەسیحی بە مەسیحییەتر بلیت: تۆ لە دنیاى مەسیحییەت برۆ دەرەوہ؟!

چۆناوچۆنە رابەرانی حککە لە کوردستانەوہ حیزبى کۆمۆنیستی کریکاری ئیراق دروست ئەکەن و باسى جیابوونەوہى کوردستانیش ئەکەن. ئەم رابەرانە کە باسى سەر بەخۆى کوردستان ئەکەن، ئەبوو لەبرى ئەوہى حیزبى کۆمۆنیستی کریکاری ئیراق بنیاد بنین، ئەبوو حیزبى کۆمۆنیستی کریکاری کوردستانیان دروست بکردایە و ئەندامان و لایەنگرانى حیزبەکەیان بە بیروباوہرى سەر بەخۆیى کوردستان و بە ئیدئۆلۆژى کریکارانى کوردستان پەرۆردە بکردایە! راستى بەم دیوجامە ئەیانەوئى چە راویک بکەن؟!

رفراندۆم چییەو چۆناوچۆن ئەبێ ببیت بە پرۆسەى سیاسى لە کوردستاندا باسێكى بەرینە. بەو ھیوايە لە داھاتوودا بە پێى زانیارى خۆم کە زۆریش کورتە بتوانم بیخەمە بەردەستى خوینەرانی بەرپزەوہ، بەلام با بزانین ئەم رفراندۆمەى کە بوو بە خۆراکى سیاسى حککا و حککە چ دەسکەوتێكى ھەبە بۆ گەلى کورد. مافی دیاریکردنى چارەنووسى گەلان کە بوو بە پرۆژەيەكى سیاسى لە جھاندا، خۆشبەختانە لە سەرەتاوہ لەلایەن کەسانێكى وەک < مارکس > و < ویلسۆن >...کە خۆیان و گەلەکەیان ژێردەستە نەبوون، پەسەند کراوہ. ئەو زانایانە بە مەبەستى یارمەتى دانى گەلانى ژێردەستە ھەستاون بەو کارە! ئەو ئازادىخوازانە برۆیان بە دەسکەوتى رفراندۆمەکە بوو!

با بە پێى بەرنامەکانى حککا و حککە لە رفراندۆمەکەیان بۆکۆلینەوہ. حیزبى کۆمۆنیستی کریکاری ئیراق ئەلیت: {بەرپاکردنى رفراندۆم لە کوردستانى عیراق لە ژیر چاودیڤرى نەتەوہیە کگرتووہکاندا کە تییدا خەلکى دانیشتوانى ئەم ناوچانە} بە کورد و غیرە کوردەوہ، رای خۆیان سەبارەت بە پیکھینانى ولاتیکی سەر بەخۆ، یان مانەوہ لە چوارچۆیەى عیراقدا دەخەنە روو. ئەنجامى ئەو رفراندۆمە رەسمى و قانونییە و دەبێ جییەجێ بکریت... روشنە کە ھەلویستی حیزب سەبارەت بە جیابوونەوہ لە عیراق لە حالەتى گۆرانى عیراق بە ولاتیک و بە دەولەتیکی عیلمانى و غەیرە قەومى، یان وەخۆکەوتن و پەرەگرتنى خەباتى سەراسەرى کریکاریدا قابیلی ئالوگۆر پەیدا ئەکات. ریکخراوہى کوردستانى حیزبى کۆمۆنیستی کریکاری ئیراق). بلاوکراوہى ئەنترناسیۆنال، ژمارە ۲۱}.

ئەم رفراندۆمەى كە حككع باسى ئەكات ۲ خالى گرنكى تىدايه كە لىي بدويين.

خالى - ۱

به ياننامە كە ئەلئيت: < به كورد و غهيره كوردهوه >. ههركهس سياسه تى حكومه تى ئىراق له بهرچاو بگرييت و بير له پرۆسه ي تهبعيد - تهعريب - تهرحيل كاتهوه، ئەبى بزائيت كە دهوله تى ئىراق له پياده كردنى ئەو سياسه ته دا چ مه بهستيكي بووه. ههركهس كە باسى رفراندۆم بكات ئەبى بزائيت كە تاكه دهنگيك كاراي خوى ههيه وئەتوانى تاي ترازوو هه كە به لايه كدا بخات، حكومه تى ئىراق به و مه بهسته سياسه تى تهعريب - تهبعيد - تهرحيل پهيره و ئەكات كە له وهها رۆژيكي وهك رفراندۆمدا تاي ترازوو به لاي خويدا بشكينئيه وه.

له پرۆسه ي رفراندۆمدا ئەو غيره كوردانه ي كە پيش پرۆسه ي تهعريب و تهرحيل له ناوچه كەدا ژياون ئەوانه ئەكهونه ژير ياساي رفراندۆم و مافى خويانه بهههه شيوه يه ك دهنگ بدن! بهلام ئەو غيره كوردانه ي كە به پىي سياسه تى تهعريب هاتوونه ته ناوچه كە، ئەبىت له رفراندۆمدا به شدارى بكهن؟ ئەم پرسياره م له ريگاي راديو شه بهنگ له ستوكۆلم خسته بهرده ستى ئەندامىكي كۆمىته ناوه ندى حككا و حككع، ئەويش فه رمويان: به لى ئەوانه مافى خويانه.

خالى - ۲

به ياننامە كە ئەلئيت: (رۆشنه كە هه لوئىستى حيزب سه باره ت به جيابوونه له عىراق له حاله تى گۆراني عىراق به ولاتيك و به دهوله تيكي عيلمانى و غهيره قه ومى يان وهخۆ كه وتن و په ره گرتنى خه باتى سه راسه رى كرئيكارى قابيلى ئالوگۆر په يدا ئەكات). ئەم به شه له به ياننامە كە يان ئەوه ئەدات به دهسته وه كە ئەم حيزبه برۆاي به جيابوونه وه ي كوردستان له ئىراق نيه!

ئەگه ر برۆاي به جيابوونه وه بىت پيويستى به و نيه كە بزاني چى له ئىراقدا روو ئەدات! تو وهك گه لى كوردستان، ئەتوانى بو خۆت هه ر حكومه تىت كه پىت باشه بنيادى بنىي وئەويش وهك گه لى ئىراق به رنامه ي خوى ديارى ئەكات!
ئەم شه رت و مه رج له بهر چاو گرتنه خوى هه لوه شانده وه ي ده سكه وتى رفراندۆمه.

رفراندۆم له كوردستانى ئيران

سه باره ت به رفراندۆم له كوردستانى ئيران با سه يرئيكى بيروبوچوونى حككا بكه ين له ژير ناوى مه سه له ي كوردا.

ئەم خۆ بە ھەكەم زانینەى رابەرانی ھككا و ھككع مەسلەھەتى دوا رۆژى چینی
كریكار... لە بەرچاوا گرتنە، ھەمووی برۆبیانوو گرتنە، ھەمووی كۆسپ دروست
کردنە لە سەر ریگای سەربەخۆی كوردستان بۆ ئەوەى ئێرانەكەى ئەوان زیانی پێ
نەگات و بەس!

بۆ ئەوەى راستى و ناراستییەكان كەونە روو پێویستە بۆ رابردوو گەریینەوہ. سالی
۱۳۵۷ گەلانى ئێران بە دژی سیستى پاشایەتى بە دروشمى < ئىستقلال - ئازادى -
كۆمارى ئىسلامى > راپەرین. گەلى كوردیش لەو راپەرینەدا بەم دروشمانە
بەشدارییان کرد.

چەك ھەلگری خاكیكم دوژمن لە سەرى زالە من بوومەتە بیگانە، بیگانە خاوەن مالە
تا دەر نەكری سپای بیگانە رەزگارى نایەت ئەم كوردستانە

ئەو دروشمانە كرا بوونە فارسى و برابوونە لای < شاپور بەختیار > سەرۆكۆهزیرانى
ئێران. لە رۆژیکدا كە بەختیار گویى لە قەرمەقەرمى شكانى پەراسووەكانى خۆى و
شاھ لە ژێر زەبرى شۆرشى ئىسلامى ئێراندا بوو، لە تەلەفیزیۆنى تاراندا كوتى:
كردها تجزییه طلب ھستند).

بەختیار بە نیاز بوو كورسى شا و سەرۆكۆهزیریەكەى خۆى لە كەللە سەرى گەلى
كورد دروست بكاتەوہ، بەلام تۆفانى شۆرشى ئىسلامى مۆلەتى نەدا.

لە راپەرینی سالی ۱۹۹۱ى باشورى كوردستان، رادیۆى گەلى كوردستان كە بلەنگۆى
راپەرین و زمانى بەرەى كوردستانى بوو، لە راپۆرت و لیدوانەكانى خۆیدا ھەر
باسى كوردستانى ئەكرد و ئەیوت: ئەوہ ئەو تەپۆلەكە لە داگیركەر پاكراوہ، ئەو بستە
خاكە گرایەوہ باوشى داكى نیشتمان... زۆر كەس ئەم دروشمەى راپەرینی لە یادە.

خوینی شەھیدان سورە جەبەل ھەمرین سنوورە.

دروشمەكانى راپەرین و وەدرنانى ھكومەتى ئێراق لەو بەشەى كوردستان بووہ
مایەى نینگەرانی آغای مەسعود رەجەوى. كاتىك لەشكرى داگیركەرى ئێراق لە
سەرتای سالی ۱۹۹۲دا ھێرشى ھینایەوہ بۆ كوردستان، ریکخراوہى موجاھیدین
خەلكى ئێران شانبەشانى لەشكرى ئێراق پەلامارى كوردستانیان دا، موجاھیدین لەو
كارەدا دوو مەبەستى بوو. یەكەم پاراستنى یەكپارچەى ئێراق. ھەم موجاھیدین ھەم
ھەموو ئۆپۆزیسیۆنى ئێرانى و ئێراقى و توركیەو سورییە بە دەولەتەكانیانەوہ لە
سەر ئەو باوہرین كە ئازاد بوونى ھەر پارچەى كوردستان كارایى ئەبیت لەسەر
پارچەكانى دیکەى كوردستان، لەو روانگەوہ موجاھیدین بیری لەیەكپارچەى ئێران

ئەكردەوہ. مەبەستی دووہەمی رەجەوی ئەوہ بوو وەفاداری دووبارە كاتەوہ بۆ كورد كوژەكان.

دەسكەوتی راپەرین بوو بە ھۆی پیکھینانی پەرلەمانی باشوری كوردستان. پیکھاتی پەرلەمان خەو و خۆراکی لە شیۆنیستەکانی ئێرانی تال کرد، ئەم تاقمە بەم جوړە ھەلوئستیان کردوہ، {كوردەكان بەیارمەتی ولاتانی ئیستعماری تازەھى روژئاوا ھەستاون بۆ پارچەپارچە کردنی ولاتانی ئەم ناوچەھ، كە وایە ئەركی ئیمە ئێرانییەكانە بە گوێرەھى توانای خۆمان بۆ دامرکاندنێ ئەو پیلانە نیونەتەوہییە بۆ بەرگری لە یەكپارچەھى خاکی ئێران پەنا بۆ ھەر شتیك بەرین}. كە یھان لەندەن ژمارە ٤١٢ كە تانەھى سولتانی}.

وہك ئەزانین حكا، حكع باسی سەربەخۆی كوردستان ئەكەن و وان لە خەمی گەلی كورددا، با ھەلوئستی تیئوریچیەكانی ئەمانیش ھەلسەنگینین و بزانیان جیاوازیان چییە لە گەل موچاھیدین و تاقمە شیۆنیستەكانی كە یھان لەندەن.

{ لە كاتیكەوہ دەست تیوہردانی ئەمريكیان بۆ دەرکەوتوہ، فیلی ئەمانە یادی ھیندوستان ئەكات و ئاینەنگرەھیان لە چوارچیوہی نەتەوہییدا گول ئەكات و خیرا ئەكەوہنە فكري خیروبییری ئەم جەنگە بۆ كورد و سەربەخۆی كوردستان}. كتیپی بحرانی خلیج و رویدادەھى كردستان عراق، ل ٥٠٠ مەنسور حكیمەت}.

ھەر كەسیك كە ئەلف و بیی سیاسی بزانیت و خو گیل نەكات، ئەزانیت كە مەنسور حكیمەت «ژوبین رازانی» و حیزبی كۆمونیستی كریكاری ئێران بە ئاشكرا و بی پیچ و پەنا بیزاری خۆی لە سەربەخۆی كوردستان بەیان ئەفەرموون!
با بە سەنەدیكتر ھەمان دیدوبوچونی دەفتەر سیاسی پیشووی «حكا» كە ئیستا دەفتەر سیاسی «حكا و حكع» بەرپۆه دەبەن و باسی سەربەخۆی كوردستان ئەكەن و خودمختاری رەد ئەكەنەوہ، بخەینە روو كە ئەلین:

{لە لایەن دەفتەر سیاسی بۆ، ئیراھیم عەلیزادە و رەحمان حسین زادە ١٩٩١/٦/٢٨}
(در مورد برخورد به دو حزب دمكرات = سەبارەت بە ھەلوئست گرتن لە بەرانبەر ھەر دوو لایەنی حیزبی دیموكراتدا)

(الف - دادن يك تعبیر عامه فهم و قابل قبول از مقوله خودمختاری. بعنوان نیروی كە خواھان جدایی و استقلال كردستان نیست و = ئەلف - شیکردنەوہیەکی ئاسان و رەوان بۆیان لە مانای خودمختاری. وەك ھیزیک كە خوازیاری جیابوونەوہ نییە و سەربەخۆی كوردستانی ناویت و...)

ج - خواست رفراندوم بر سر مساله خودمختاری و اعلام شرایط آن ... ما باید اهمیت سند خودمختاری برای آینده کردستان ایران را برای حزب دمکرات توضیح بدهیم و انرژیمان را در مناسبات متقابل روی جلب آنها به این ایده بگذاریم....) =

(ج - داواکاری رفراندوم بۆ مهسهلهی خودمختاری و راگه یاندنی مه رجه کانی ئیمه ئه بیئت گرنگی گه لاله ی خودمختاری بۆ کوردستانی ئیران بۆ حیزبی دیموکرات شی کهینه وه و ئه بیئت خۆمانی بۆ ماندوو کهین و سه رنجی ئه وان بۆ ئه م به رنامه یه راگیشین). ل ۱۶۹ و ۱۷۰ هه مان سه رچاوه ی بحران خلیج {.

ئوه کورته یک بوو له شانۆگه ری سه ربه خۆیی کوردستان له لایه ن حککا و حکم . له کۆتایدا ئه لیم :

یه کی جهنگ و یه ک نیرهنگه
هه ر به نیرهنگ فه وتاوین!

ئه شکی خواکان دوو رهنگه
ئیمه به جهنگ نه دۆراوین

سه عی سه قزی ۲۰۰۳/۱۰/۶